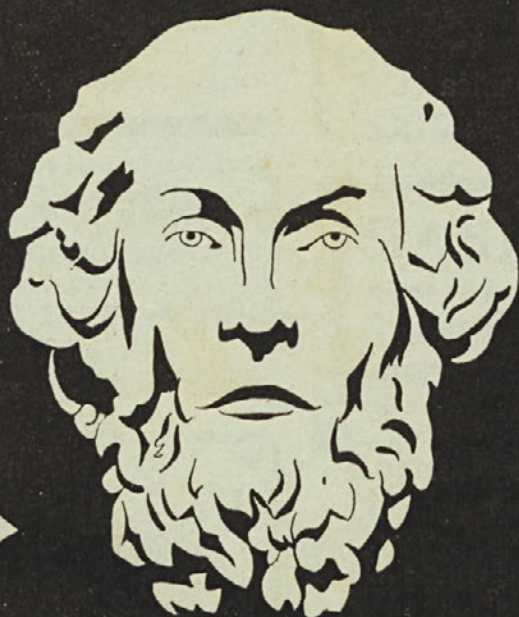


NUNC
AUTEM
MANENT
FIDES,
SPE,
CHARITAS:



TRIA
HAEC,
MAIOR
AUTEM
HORUM
EST
CHARITAS.

1 COR XIII, 13



ZBORNIK

GLASILO SLOV. IN HRVAT. DUHOVNIKOVA V ITALIJI

**Katoliška knjigarna
in devocionalnica -**
v Gorici - Gosposka ulica št. 2.

TEOD. HRIBAR

Največja izbira najfinejšega in
priprostega blaga za obleke. -

Ivan Temil - Gorica

Via Carducci 6 (prej Gosposka ul.)

Odlikovana brusilnica na električni
pogon. Nožarski predmeti, dišave itd.
Podružnica: Corso G. Verdi št. 40.

Moderna tvrdka
in skladišče cerkvenih predmetov

FRANC LEBAN

GORICA - VIA DUOMO št. 7

Priporoča preč. duhovščini že izdelane
cerkvene predmete, kakor: svečnike,
svetiljke, kelihe, moštrance, srebrne in
kovinaste itd. ••••• Popravljajo se že
rabljeni predmeti s pozlačevanjem in
posrebovanjem v ognju.

Delo solidno. Cene brez konkurence.

*Nikjer se ne kaže človeška sebičnost
tako kakor v gospodarstvu. Da pa rav-
no v gospodarstvo zanese krščansko
ljubezen, to je naloga našega združ-
ništva.*

Katoliška tiskarna

Gorica - Vrh Placute 18

Ali vršite zanjo propagando?

Ivan Kacin - Gorica

Piazza Tommaseo 29 (Placuta)

Tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev. -
Uglašuje, prenavlja, popravlja vse te instru-
mente. Jamstvo! Zahtevajte cenik. Prodaja
se tudi na obroke!

Zobozdravnik

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za bolezni v ustih in na zobeh
sprejema

v Gorici, na Travniku št. 20.

JOSIP LIPICER



izdelovatelj
cerkvenih posod, o-
rodja in lestencev

v Gorici

ulica Morelli št. 17

Posrebuje je pozlačuje v
ognju in prenavlja stare
predmete po nizki ceni

Na razpolago

Ascetično zrno.

J. C.:

Svećenici naknaditelji.

Donašajući ovdje pravila svećenika naknaditelja primjećujem da je to po- božno udruženje upopunjenje i usavrše- nje društva svećenika klanjalaca. Kao što se u onom mora svaki tjedan posve- titi Isusu jednu uru klečeći pred Njim, tako se u ovom mora svaki dan posvetiti trećinu ili barem četvrtinu ure meditaciji i svaki dan se mora činiti naknada za grijehе svoje i subrače. Meditaciju pro- pisuje skoro svako udruženje sveće- ničko i isti »codex canonicus«, jer to je ona vježba, bez koje nema duhovnoga napretka, ali ovdje se nalaže kao protu- lijek novoga poganstva i kao zadovolj- ština sablaznima.

Sablazni svećeničke — jao! — to je najgore što može biti, to su najluće rane Crkvi, najveće žalosti vjernim Kristo- vim službenicima. I sve zlo, što dolazi na Crkvu, ima izvor u onim svećenicima, koji su učinili savez sa svijetom te ho- teći da ugođe Belialu, dali su se upregnu- ti u jaram liberalizma pa i boljševizma! Quanta mala! Pošli su u tabor neprijate- lja i sramotno kapitulirali, za kukavne mrvice nisu se žicali sudjelovati u ra- boti protiv iste subrače svoje, koji osta- še kompaktni s biskupom i s papom, pa zato natražni. Otuda još veća mržnja i borba protiv vjere radi par sveštenika, što dadaše ruku progoniteljima i tlačić- teljima. »Narodni« svećenici protiv »kle- rikalnih« svećenika! Kolika sablazan! Pa zar nije to istina? Eto nam u Češko- slovenskoj »narodne crkve«, kojoj su položili temelj i jedva je drže nekoji apostate! Takav pokušaj vidjela je i Hrvatska sa svojim »žutim« popovima, koji sa beznačajnim »biskupom« Kalo- gjerom igraju ulogu šarlatana i kukav- nih priležnika, dok ih vjernici preziru. A zar nam klika framazunska u Meksi- ku ne daje grozan prizor progonstva i

sotonske mržnje na Krista, pa ipak je uz nju pristalo nekoliko odmetnika te su osnovali i tamo »narodnu« crkvu u sjeni lože? Evo oni, koji pristaju uz pisce i farizeje, ti su vrijedni da žive, da budu u milosti i časti, jer su »narodni« »Vos autem recessistis de via et scanda- lizastis plurimos in lege, propter quod et ego dedi vos contemptibiles (Mac. 2, 8).

Otkuda sve to? Nijesu imali duha. Nijesu spoznali svoje svrhe, nijesu vi- djeli svojih pogrješaka, jer nijesu imali ponizne vjere. Živjeli su u rastrešenosti, ušao je u njih polagano »svjetski« duh. Postali su sposobnima učiniti kompro- mis, služiti »velikima«, klanjati se ido- lima.

Zbog tih činjenica imamo razloga oplakivati ih i popravljati, jer uz vanj- ski pad ima i onaj unutarnji. Uvijek smo naime u pogibli živeći opkoljeni po- ganskim duhom, koji se ničemu više ne veseli nego gledajući, kako padaju hrasti!

Svećenici naknaditelji (reparatores) treba da ostanu vjerni pa makar došlo novo neronsko doba; da ostanu čvrsti u zvanju te da razmišljajući dnevno znadu kuda idu tješeći božansko Srce svojom stalnošću u trpnji i borbi, a nadasve u živoj vjeri.

(Prihodnjič priobčimo pravila.)

Dr. Jakob Ukmar:

Historia docet.

(Razmišljanja iz cerkv. zgodovine.)

Dalje.

7. Raznoličnost herezij.

Neprestano so butali valovi krivover- stva proti Crkvi Kristusovi, ki je co- lumna et firmamentum veritatis (1 Tim 3, 15). Ni ga bilo stotletja brez zmot, pa tudi ne kolikor toliko važne verske res- nice, ki ne bi je bili skušali tajiti ali vsaj potvoriti. Vendar je velika razlika med

herezijami starih in novejših časov. Dočim so se v starem in tudi še v srednjem veku napadale le posamezne verske resnice, počenja reformacija v začetku novega veka že bolj radikalno rušiti sestav cerkve in izpodbijati obširni kompleks njenega nauka; v naši dobi se pa nasprotniki skoro nič več ne zanimajo za tako staro taktiko, temveč so prešli v splošen napad na krščansko fronto, ki se naj zruši v celoti.

Ni še bila cerkev premagala sovražne paganske državne oblasti, še je tekla mučeniška kri, ko je oznanjevanje največje krščanske skrivnosti zadelo na odpor in izzvalo hude dogmatične boje. Antitrinitarci se pojavljajo že v drugem stoletju. Razna lica ali različno razodevanje moči istega enoosebnega Boga vidijo v drugi in tretji božji osebi. Toda večjega obsega niso zavzeli ti starejši antitrinitarski boji; zanimivo je tudi, da je zadnji med njimi, Lucijan Antijohijski, celo kot mučenec za sv. vero umrl. Komaj je pa rimska država z milanskim ediktom odložila krvavi meč, že je Lucijanov učenec, aleksandrijski duhovnik Arij, zamahnil z drugim mečem in zadal cerkvi globoko rano. »Sin ustvarjen iz nič, nekdam ga ni bilo«, tako se je glasila parola novotarjev, ki so povzročili take homatije na vzhodu in zapadu, da je ob času dvojne sinode v Selevciji in Rimini krščanski svet zastokal in se začuden videl v arijanstvu. Isto, kar Arij o Sinu, je trdil dosledno carigranski Macedonij o sv. Duhu. Tako se je v nasprotnem taboru že kmalu po poveljci 4. stoletja Trinitas skrčila na Unitas. Sicer pa so se antitrinitarci pojavljali tudi na zapadu. Priscilianisti so bili antitrinitarci z gnostično primesjo. Trojico je tajil v srednjem veku pariški profesor Abelard, tajili so jo tudi racionalistični sociniani, nad katerimi so se celo reformatorji 16. veka pobožno zgražali.

Posebno hudi in dolgotrajni so bili dogmatični boji, ki so se sukali krog Zveličarjeve osebnosti, ali kristološki boji. Počenjajo sredi četrtega in trajajo do konca 7. stoletja ter imajo še poznejše odmeve. Sirski škof Apolinarij je po-

stavil v Kristusu mesto umne duše božjo Besedo, logos, tako da neha biti Odrešenik pravi in popolen človek. Sicer pa tiči tu notri tudi antropološka zmeta, namreč Platonova trihotomija, po kateri bi bil človek sestavljen iz mesa, vegetativne in racionalne duše. Slede nestorijanci, ki razkosajo Kristusa v 2 osebi, logos prebiva v Kristusu kakor v templju. Isto ponavlja v 8. stoletju z drugimi besedami španski adopcianizem, ki razlikuje v Kristusu 2 sina božja, edino-rojenega iz Očeta, logos, in prvorojenega iz Marije, ki je adoptirani sin božji. Nasprotno pa stisnejo monofiziti Kristusa v eno samo naravo, božjo, ki absorbira človeško. Prav za prav izražata obe na prvi pogled tako nasprotni zmoti (nestorianizem in monofizitizem) isto idejo: nemožnost združenja Boga in človeka; zato ostaneta ločena, ali pa se človek v Boga potopi in izgine. Zmešnjave monofizitizma so bile posebno mučne in dolgotrajne. V zvezi s to krivovero je Akacijev razkol, prvi med Vzhodom in Zapadom; dalje trikapitelski prepir in vsled istega razkol milanske province, potem istrskih škofov in oglejski razkol. Precejšen del naše ožje cerkvene zgodovine je v zvezi z onimi homatijami.¹⁾ Končno ni smela manjkati še navidezno konciliantna teza monoteletov; dasi sta dve naravi, je vendar ena sama volja in ena sama energija.

Ni treba šele posebej poudarjati, da je s kristološkimi zmotami prizadeta tudi Marija. Zveza med Jezusom in Marijo je tako tesna, da ju ni možno ločenih ne častiti ne žaliti. Non est dubium, quidquid in laudibus Matris proferimus, ad Filium pertinere; et rursus, cum Filium honoramus, a gloria Matris

¹⁾ Katoliški metropoliti so stanovali v Gradežu, shizmatični pa v Ogleju; ti so si prisvojili naslov patriarhov in tudi gradeški niso hoteli v titulaturi zaostati. Krog l. 700. so se našli zopet vsi v kat. Cerkvi. Pozneje so oglejski patriarhi rezidirali v Vidmu, gradeški naslov je bil pa prenesen v Benetke. L. 1751. je bil oglejski patriarhat razdeljen v dve metropoliji: videmsko in goriško.

non recedimus.²⁾ Sicer je bil že Helvidij blatil Marijino devištvo (Hieronymus adversus Helvidium), vendar njeno glavno dostojanstvo, namreč božje materinstvo, ji je hotel ugrabiti šele nestorianizem: ne theotókos, ampak samo kristotokos naj se imenuje Marija. Bakljada ob zaključku cerkvenega zbora v Efezu je lepo interpretirala globoko katoliško zavest, da je Marija res Bogorodica. Poznejši reformatorji so pa Marijo docela potisnili v ozadje in danes izgleda pri protestantih kakor v hiši, iz katere so pogrebci odnesli najboljšo mater.³⁾

Z antitrinitarskimi in kristološkimi boji pa niti od daleč ni izčrpana zgodovina herezij. Napadov proti posameznim verskim resnicam ni manjkalo. Izvirni greh in potrebo milosti so tajili pelagijanci, potrebo milosti za začetek vere in za stanovitnost semipelagijanci. Proti Evharistiji je nastopil v 11. stoletju francoski kanonik Berengar. Tudi ustroj katoliške Cerkve je imel mnogo nasprotnikov. Proti vidnosti cerkve so se oglašili donatisti in poznejši fraticelli, proti njeni vekotrajnosti montanisti, ki so pričakovali razodetje tretjega testameta, kakor tudi razni hiliastični sanjači starrega in srednjega veka, proti primatu konciliaristi 14. stoletja, proti nezmotnosti vidnega poglavarja starokatoličani.

Ko razmišljamo o herezijah, ne smemo prezreti še one čudne in surove nevihte proti katoliškemu veroizpovedanju, ki so jo uprizorili tako zvaní ikonoklasti, ki so klatili ikone ali svete podobe raz cerkvene stene, kakor bi kdo klatil zrele orehe. Čudna nevihta to, saj je češčenje svetih podob tako nedolžna, preprosta in globoko naravna stvar, ki se ne bo dala iztrebiti iz človeštva. In ta gonja se je uprizarjala z veliko krutostjo skozi 120 let. Kdor bere vsak dan martirologij, je gotovo opazil, da imamo vprav iz one dobe neukih bizantinskih cesarjev in njih soldateske izredno veli-

ko mučenikov. Umirali so za drago stvar in Grkom damo prav, da s posebnim »festum orthodoxiae« (prvo postno nedeljo) praznujejo zmago. Kalvinec se zadovoljuje z golimi stenami v svojih molivnicah, mi hočemo v templju živega Boga tudi še slike njegovih služabnikov in naših sohržavljano.

Pastoralni pomenki.

I. P.:

O hrvatskom obrascu kajanja.

Govori se o promjeni »djela kajanja«, što se nalazi u zadnjem izdanju »Oče b. v. tv.«, uzetog iz predratnog katekizma, odobrenog za Istru. Premda moramo željeti, da sve molitve budu jednake onima, koje se upotrebljavaju u većini hrvatskih biskupija, glede »djela kajanja« valja nam činiti izumiku. U službenom molitveniku, odobrenom od hrvatskih biskupa, nalazi se obrazac kajanja među ispovjednim molitvama jednak onomu u »O. b. v. tvo.« str. 110. Mogao bi se taj u potrebi upotrebljavati također izvan ispovijedi, jer je u njemu izraženo savršeno kajanje, dočim je sasvim ispušteno nesavršeno kajanje, koje bi po sebi bilo dostatno za ispovijed. No to djelo kajanja nije praktično ni za jednu ni za drugu svrhu. Treba nam dakle misliti na bolji obrazac, koji bi se upotrebljavao za ispovijedi i izvan ispovijedi. Tako nešto u Istri (mislim svagdje) već imamo, pa nam ne treba misliti, da šta nova stvorimo. Imade raznih »djela kajanja« (dotično »skrušenja«), koja po sadržaju, više manje, odgovaraju onome, što je u zadnjem »O. b. v. tv.« Evo na pr., kako mnogi mole na Puljštini: »Ja se kajem, Bože moj, za sve grihe moje, male i velike, znane i neznane, ispovidane i neispovidane. *Nije* meni žao, da sam raj izgubio, a pakao zadobio, već je meni žao, da sam tebe Boga moga pridobroga uvridio. Odlučujem temeljito s tvojom svetom pomoću, da te ne ću nikad više uvriditi, da ću bižati od svake grišne, mišne (= mišljene?) prigode. Amen.« Vidi se, da je jednom moralo biti: »*nije* meni žao *samo*, da sam...«, pa se ono »samo« izgubilo, kaošto opažam, da ga rado ispuštaju i oni, koji su naučili novo »djelo kajanja« iz našeg katekizma i molitvenika. Po tome se vidi, da ona sintaksa nije laka.

U jedinstvenom obrascu, koji bismo morali sastaviti prije novog izdanja molitvenika i kate-

²⁾ Bernard, De laudibus Virginis Matris, hom. IV, 1.

³⁾ Irski pesnik De Vere, prim. Linc. Quartalschrift 1925, 54.

kozma, treba, koliko se da, držati se načelâ, koja J. V. navada u »Zborniku« 1921. str. 49.: »Formula kesanja naj bo konkretna, drastična, ne abstraktna... — Besede... naj bodo najlažje, saj so za vse ljudi, celo za najbolj trde in za otroke v prvi vrsti! Zato mora biti f. v. najbolj priprostem slogu... V njej naj bodo motivi za kes nad vsemi grehi, velikimi in malimi, motivi morajo biti izrečno imenovani za nepopoln pa tudi za popoln kes.« Dr. Fr. Ušeničnik (Pastoralno bogoslovje, sv. I., str. 161.) veli: »Da obudimo popolno kesanje, preišljajmo najprej božjo pravico, ki grehi kaznuje... Da pa se od nepopolnega nagiba, od strahu, dvignemo do popolnega nagiba, do ljubezni, preišljajmo potem božjo dobroto in božjo ljubezen do nas itd.« Treba dakle direktno naglasiti nesavršeno kajanje, a onda »gradatim doći na savršeno kajanje načinom, koji predlaže kolega Poderžaj. (A taj je način, mislim, isto onako dogmatski na mjestu kao onaj u »O. b. v. tv.«). I u drugom dijelu (kod odluke) treba također gledati više na jednostavnost. S moje strane ja bih predložio ovu formulu: »Bože moj, ja se kajem i žalim od (lakše se izgovara nego »iz«) svega srca za vse svoje grijehe. Žao mi je, da sam griješeći izgubio raj i zaslužio pakao; a najviše mi je žao, da sam uvrijedio tebe Boga, predobroga Oca svoga. Odlučujem [s tvojom svetom pomoću (?)], da ću se u buduće čuvati grijeha i svake grješne prigode, te radije (ili: volim) umrijeti, nego tebe opet uvrijediti. Amen.« — Dalo bi se još štogod promijeniti i možda olakšati; ali sadržaj se ne bi smio skratiti.

Kad kažemo, da smo zaslužili pakao, tada to ne vrijedi za onoga, koji nije počinio smrtnoga grijeha. No iz praktičnih razloga mislim, da se obrazac kajanja ne može na to obazirati. A opet nije dobro spomenuti samo uopće Božju kaznu.

Ali što ćemo uvrstiti među ispovjedne molitve? Ja bih bio za to, da se onaj obrazac kajanja, što se nalazi u »O. b. v. tv.« str. 110, nadomjesti s novim obrascem, koji bi bio za opću uporabu. A i molitvu na početku ispovijedi trebalo bi skratiti i olakšati, po prilici ovako: »Molim, oče duhovni, za sveti blagoslov, da pravo i potpuno ispovijedim svoje grijehe. — Ispovijedam se Bogu vsemogućemu i vama, oče duhovni, kao namjesniku Božjemu, da sam mnogo sagriješio [od svoje zadnje ispovijedi, koju sam obavio...].« Poslednje, što je u zaporkama, maglo bi se ispustiti, i onda opaskom označiti, da se najprije ima kazati: »Zadnji put sam se ispovijedio...«

Želimo, da se što više svećenika, pa i kakav teolog, o tome izrazi, a to zato da se o reformi prije složimo nego li se bude opet tiskao molitvenik. A što će reći narod? Do danas uopće nemamo u tome jedinstva, pa ne može prigovoriti. Oni, koji su naučili iz knjige prijašnji obrazac, lako će naučiti i novi. Mnogi će pak ostati kod svojih starih i prastarih, pa makar pogrješnih obrazaca. Glavno je, da mislimo na novi naraštaj!

Vprašanje »Večne molitve«.

Vprašanje je tole. Med vojno je bilo na Goriškem uničenih silno veliko število izvodov »Večne molitve«. Po vojni smo sicer nakupili par tisoč knjig, toda to nikakor ni zadosti, da bi mogli govoriti o recitaciji po cerkvah na Goriškem. Zdaj pa (13. septembra) stane »Večna molitev« z drobnejšim tiskom 40, z debelejšim tiskom pa 60 Din. ali 20, oziroma 30 lir. Nemogoče je, da bi si pri tej ceni širše množice mogle kupiti knjigo. Kaj nam je storiti?

Katoliško tiskovno društvo v Gorici je zadevo temeljito preštudiralo. V orientacijo sobratom objavljam naslednje misli, kakor so dozorele v K. T. D.

Kdo naj izda »Večno molitev«? Ali naj se izda dobesedno, kakor se glasi zadnji ljubljanski natis, z vsemi stilističnimi napakami, ali pa naj se pripravi nov prevod, ki bo bolj odgovarjal pristnemu duhu slovenskega jezika?

1. Kdo naj knjigo izda.

Če hočemo priti do cenejše knjige, je treba, da se knjiga tiska v Italiji. Samo dve instituciji bi mogli prevzeti to nalogo: Katoliško tiskovno društvo v Gorci ali pa Goriška Mohorjeva družba, ki imata isti cilj, to je med Slovenci v Italiji širiti krščansko knjigo.

Če knjigo izda K. T. D., bi znašala naklada največ 5000 izvodov in bi se izvod ne mogel prodajati izpod 10 lir. Ta cena pa je za ljudsko knjigo, ki naj gre do zadnje hiše, previsoka. Zato je K. T. D. sodilo, da naj bi »Večno molitev« dala na svetlo Goriška Mohorjeva družba, ki ima 18.000 udov in bi se »Večna molitev« kot redna knjiga družbe zares krepko razširila. Sedaj pa je od finančne strani odvisen odgovor. Treba bo v »Večni molitvi« črtati vse uvodne molitve, ki jih je za nad 170 strani ter mogoče opustiti še eno manj potrebno uro. Družba živi samo od udnine, ki znaša 6 lir za osebo. Z nabrano vsoto mora vzdrževati urad, plačevati honorarje, klišarno in tiskarno. Če

bo družbi mogoče v okviru 6 lir tako prirediti književni dar, da bo mogla izdati »Večno molitev«, potem je naše prašanje rešeno. Če bi se to ne dalo izvesti, pride K. T. D. na vrsto. Pa kako? Moj načrt je tale: tiskali bomo posamezne ure; vsak mesec izide ena ura. Te se prodajajo po jako nizki ceni. Ob koncu bodo vsi tisti, ki so kupili posamezne ure, dali vezati snopiče in tako pridejo do knjige poceni. Tiskarna pa ohrani stavek za vse ure in nato izda celo knjigo. To izdanje bi manj stalo, ker bi bil stavek že od prej ohranjen in bi se v tem primeru računal le papir in tiskarsko delo, ne pa stavljenje, ki največ požre.

2. *Staro ali novo besedilo?*

Čuli so se razni glasovi. Ta je branil besedilo, ki je bilo doslej v navadi, drugi je želel, naj se dolgi stavki nekoliko okrajšajo, tretjemu ni bila všeč preobilna čuvstvenost itd. V tej zmedbi je K. T. D. poslalo vsem slovenskim gg. dekanom v Italiji okrožnice s prašanji o tej stvari. Odgovor je bil jasan: konference so se izrekle za korekturo molitvenika. K. T. D. je izročilo delo večščaku.

Zastoj v popravljanju.

Medtem smo dozuali, da pripravlja »Obredniški odbor Bogoslovne Akademije« v Ljubljani pod tajništvom g. dr.-ja Gregorija Pečjaka slovenski obrednik (*Rituale romanum*) in Cerkveni molitvenik, ki bosta po cerkvenih določilih obvezna za vse kraje, koder bivajo slovenski verniki.

Ker pa obsega »Večno življenje« precej mest iz psalmov in drugih molitev, ki izidejo v obeh omenjenih knjigah v novem slovenskem besedilu, je brezpogojno treba, da se vsi tisti odlomki »Večnega življenja«, obrednika ter Cerkvenega molitvenika popolnoma ujemajo. Na naše prašanje, kdaj izideta liturgični knjigi, nam je ljubljansko škofijstvo 14. avg. 1926. odgovorilo, da mogoče v enem letu. Iz tega sledi nemožnost, da bi pri nas izdali »Večno življenje« pred 1928.

Quid faciendum?

Čakanje bo dolgo. Zato bo K. T. D. to vrzel tako izpolnilo, da bo izdalo posamezne ure dobesedno po dosedaj veljavnem tekstu. Ti snopiči bodo naprodaj v Katoliški knjigarni v Gorici. Prav te dni izide 3. ura, to je »Počesčenje božjega Srca Jezusovega«. Čimprej izideta še 2., to je »Obisk najsvetejšega zakramenta« ter ena ura v počesčenje Matere božje, 9. ali 29. Oglasite se v predlogi!

S temi urami se bo treba zadovoljiti ter čakati na novo izdajo.

Na vsak način bo treba »Večno življenje« tako urediti in postaviti, da bodo črke srednje velike; da bodo zlogi kakor v brevirju akcentirani; ne zabimo namreč, da bo doraščajoči rod le za silo bral; odmore v stavkih bo treba pa zaznamovati, da se bo tako recitiranje v zborih olajšalo in se bo lepše glasilo.

Šček Virgil.

Katehetski vestnik.

Krščanski nauk na ljudskih šolah.

Glede poučevanja krščanskega nauka na ljudskih šolah sporočamo po prejetih informacijah, da so v tem oziru doslej v veljavi naslednji predpisi, oziroma navodila:

1. Na podlagi odredbe kraljevega ministrstva za javni pouk z dne 10. januarja 1924 je dovoljeno, da se v naših krajih poučuje krščanski nauk na nižji stopnji ljudskih šol, t. j. v 1. 2. in 3. razredu v domačem materinem jeziku (nella lingua localmente usata).

2. Ista naredba odloča, da naj v krajih mešanega jezika skrbi šolska oblast, da se poučujejo vsi gojenci v krščanskem nauku v materinem jeziku, in sicer po potrebi v ločenih odsekih.

3. V krajih, kjer je šolska oblast sama odredila v četrtem razredu pouk v krščanskem nauku v italijanskem jeziku, naj č. g. sobratje v smislu sklepa skupne dekanijske konference počakajo s poučevanjem krščanskega nauka v šoli, dokler ne bo to vprašanje sporazumno z višjo cerkveno oblastjo in pristojnim ministrstvom urejeno.

Da ne bo pouk trpel, naj začasno č. g. sobratje poučujejo krščanski nauk za to skupino v cerkvi.

4. Laične moči bi ne smele poučevati krščanskega nauka brez predhodnega cerkve. dovoljenja, in to v smislu cerkven. predpisa kan. 1381. § 3.

To sporočamo v vednost častitim sobratom.

V Gorici, dne 9. oktobra 1926.

Zbor svečnikov sv. Pavla.

I. P.:

Nešto o katehatici u sjemeništu.

Ne će valjda biti neumjesno, ako u svojem sta-
liškom glasilu iznesem nekoje misli glede katehe-
tike u sjemeništu. Dodati ću neke primjedbe glede
usavršavanja u tom predmetu, kojemu svatko mo-
ra priznati veliku važnost.

Kada mladi svećenik izade iz sjemeništa, osim
raznih nauka, koje tvore temelj njegovu zvanju i
znanju, naučio je i pravila, po kojima će poučavati
vjeronauku. Ta je nauka dio pastoralnog bogos-
lovja, koje se odavno poučava u sjemeništima.
Dosta valja tu učiti; ali bi trebalo još nešto uvesti
uz katehaticu. Jedamput (ne znam, kako je sada)
uz učiteljišta bile su t. zv. vježbaonice, gdje su
učiteljski kandidati mogli u praksi provesti pra-
vila, što su ih naučili u pedagogiji i didaktici.
Mjesto da si tek predoče u mašti, da imaju pred
sobom djecu, imali su ju zaista pred sobom. I tada
se je odmah vidjelo, što vrijede načela. Sigurno
je već komu palo na um, da bi se što takova mo-
ralo uvesti i u sjemeništa. Gdje god će i to biti,
ali kod nas nije. Taj nedostatak čuti mladi sve-
ćenik, kad dođe u dušobrižništvo, te počne pou-
čavati djecu u vjeronauku. Svatko nije imao prigode
prisustvovati katehezama kojeg drugog iz-
vršnog kateheta, svatko nema naravni dar za to.
Već noma možemo si steći nešto prakse samo na
osnovu iskustva, te možda iz svojih pogriješaka,
i to tek izva mnogo godina poučavanja. Rijetko se
dogada, da koji svećenik ide u razred, da sluša,
kako poučava koji iskusniji vjeroučitelj. Tomu
made i više opravdanih razloga. Zato bi bilo veo-
ma korisno i potrebno uvesti jednu vrst vježba-
onice kod svakog sjemeništa. Jedan sat na sedmi-
cu, za to određen, isplatio bi se stotruko. Naći
djecu za te »eksperimente«, bila bi najlakša stvar.
Lako bismo također kritizirali, a da ne zastidimo
mladog bogoslova pred djecom.*) To bi bile baš
praktične »exercitationes«, o kojima govori Can.
1365. § 3. Sve bi se to dalo učiniti. Na taj bi način
mladi svećenik započeo svoj apostolski rad sa ne-
koliko iskustva. — Da li će te moje misli ostati
bez uspjeha? Ne će li se naći tko, koji bi još o to-
me raspravljao i štogod poduzeo?

*) Na katehetskom tečaju u Vratislavi (Bres-
slau) od 3.—6. kolovoza 1925, odje su vijećali naj-
bolji kateheti, držali su svoje nastupe pred djecom
jednog sirotišta (Christlich-pädag. Bl. 15. 1. 1926.).

Misijonska misel.

Važno!

Vsi sobratje, ki tega še niso storili,
naj nemudoma pošljejo g. Ivanu Reščiču
5 L za U. M. Cl.

V kratkem dobimo sprejemnice za D.
Š. V. in S. D.

Glede agitacije za misijonska društva
počakajte še malo, da organiziramo o
priliki prih. misijonskega dneva skupen
nastop po vsej škofiji.

Misijonski teden.

Že zadnjič smo omenili, da se je vršil od 15. do
23. sept. v Bergamu misijonski tečaj za škofijske
voditelje U. M. Cl. Udeležili so se ga tudi dele-
gati goriške, tržaške in poreške škofije. Natančno
poročilo in tudi nekatere najzanimivejše referate
prinese »Rivista dell'Unione Missionaria del Cle-
ro«. Toda vkljub temu bo morda prav, ako tudi v
»Zborniku« nekoliko več poročamo o tem važnem
tečaju.

Delegati smo bili nastanjeni po večini v »Casa
del Clero«, duhovski hiši, kakoršno si tudi mi v
naši škofiji želimo. Tam smo imeli v domači kapeli
zjutraj skupno sv. mašo in meditacijo, zvečer pa
sv. rožni venec z blagoslovom. Predavanja so bila
v krasnem samostanu čč. ss. evharistink, ki je
prav nasproti duhovski hiši. V prelepi cerkvi te-
ga samostana smo zaključili misijonske dneve z
enournim češčenjem.

Tečaja je udeležilo 65 duhovnikov, med nji-
mi 49 delegatov gornjeitalijanskih škofij.

Vsako jutro ob 8. uri je imel msgr. A. Canestri,
spiritual Propagande v Rimu, meditacijo o duhov-
nikovih dolžnostih spričo misijonskega vprašanja.
Govoril je o dobrinah sv. vere, ki jih uživamo
zlasti duhovniki v tako obilni meri brez lastnih
zaslug; o naši dolžnosti, da tudi druge skušamo
narediti delčne evangeljske blagovesti; o zane-
marjanju te dolžnosti od strani višje in nižje du-
hovščine tekom stoletij; o naši omejenosti, v kateri
zapostavljamo najvišje interese majhnim in
najmanjšim interesom Kristusovim in njegove
Cerkve; o naši potratnosti z ozirom na naše ose-
bne potrebe in na potrebe naših cerkva, dočim smo
skopji, ko gre za to, da se ustvarijo v človeških
srcih živi templji božji; o peklenski oviri misijon-
skega dela, ki se skriva v omejenem, ozkosrčnem
in nekrščansko sebičnem novodobnem naciona-

lizmu itd. Glavni lek za vse te bolezni, ki ovirajo naše misijonsko prizadevanje, je položil v prevažni klic: več ljubezni, dilatentur spatia caritatis vestrae. Tako globokih in resničnih, tako širokogrudnih in prisrčnih besed bi rad še mnogo slišal! Še danes gledam simpatičnega moža, kako je s prepričevalnim pogledom, preprosto besedo in značilnimi kretnjami rušil malike v naših srcih.

Predavanja so se vršila od 1/211. ure do 12. zjutraj in od 1/24. do 6. zvečer.

P. G. Tragella, urednik nekaterih misijonskih listov in prof. na milanskem semenišču Zunanjih misijonov, nam je najprej odprl pogled v osnovne pojme misijonologije, nato je pa v več govorih razpravljal o problemu vzgoje domačih duhovnikov v misijonskih deželah. Na podlagi važnih listin in statističnih podatkov nam je pokazal, kako in zakaj se je doslej zanemarjala ali vsaj premalo poudarjala skrb za vzgojo domačih duhovnikov, o zlih posledicah tega ravnanja, o najnovjših določilih sv. Stolice, ki hoče odpraviti v tej misijonski dobi dosedanje nedostatke. Njegova izvajanja so nas vse globoko prepričala, kako važno je Delo sv. ap. Petra za domače duhovnike.

Prof. G. Gabrieli, orientalist in knjižničar licealne knjižnice v Rimu, je govoril o Islamu. V prvem govoru je podal temeljit pregled njegove zgodovine od prvih početkov do danes. V naslednjih govorih je z neobičajno objektivnostjo orisal osebnost Mohamedovo, koran, mohamedanske verske in npravstvene nauke, vzroke velike razširitve mohamedanstva in njegove kulturno-zgodovinske naloge ter razmerje med krščanstvom in mohamedanstvom. Temeljita in stvarna izvajanja tega katoliškega laika in odobravanje vseh tečajnikov nam pričajo, da res dozoreva čas velike misijonske žetve, ki so jo doslej močno ovirali predsodki in pomanjkanje dobrohotnosti tu in tam.

P. L. Sales, misijonar Consolate v Torinu, ki je misijonaril 4 leta v Afriki, je z veliko živahnostjo in močno zanimivo predaval o misijonskem delovanju v poeziji in prozi. Razlagal nam je pičle sadove misijonstva in vzroke, ki predvsem ovirajo misijonsko delo med pogani. V predavanjih o položaju žene pri poganih, o barbarstvu in o suženjstvu nam je učinkovito pokazal, da zanesti krščanstvo med pogane pomeni veliko čudo popolne in totalne preobrazitve mišljenja in v tisočletni zgodovini vkoreninjenega življenja. Zato je v začetkih misijonskega delovanja le malo uspeha, ko je pa led prebit, gre laže naprej. Zato je naša dolžnost, da v tej odločilni misijonski uri za-

stavimo vse sile v to, da se — čeprav z največjimi žrtvami — ta led prebije. S posebnim poudarkom je govoril o misijonskih poklicih; ne najslabše, ampak vsestransko najboljše poklice je treba žrtvovati misijonom, kajti na pogane vpliva še bolj kot na nas moč svetih zgledov.

Razni referenti so poročali še o nekaterih bolj praktičnih vprašanjih, in sicer o direktivah sv. Stolice glede misijonskega sodelovanja vseh duhovnikov, o sedanjem stanju naše U. M. Cl., o nalogah delegata U. M. Cl., o težavah pri organiziranju misijonskih društev itd. Ob koncu je predsednik U. M. Cl. msgr. L. Drago podal še program za delovanje v l. 1927.

Glavne smernice bi bile te: škofijski delegati naj skrbijo, da se po možnosti posvetijo samo misijonskemu delu; pouk in navduševanje, propaganda od župnije do župnije, prirejanje misijonskih pobožnosti, predavanj, tečajev itd. bi moralo biti poleg skrbi za misijonski tisk njih glavno delo. Po vseh župnijah naj se osnujejo misijonski odbori, brez katerih ostane vse delo nesistematično in njegovi uspehi le slučajno pripuščeni. V vsaki škofiji uraduj misijonsko tajništvo vsaj kak dan v tednu. — Člani U. M. Cl. naj plačajo do konca tega leta zastalo članarino, sicer naj se izbrišejo. Predvsem pa je treba skrbeti, da se na primernih sestankih duhovniki poučimo o misijonskem vprašanju in navdušimo za misijonsko delo.

Zelo zanimivo je bilo tudi zborovanje vseh župnijskih misijonskih odborov, ki se je vršilo v nedeljo 19. sept. v katol. gledališču Rubini. Gledališče je bilo polno skoraj samih žensk, ker so moške in fantje ravno tisti dan imeli svoje romanje v Castiglione. Pri tem zborovanju so govorili razni govorniki zelo vnete besede. Najgloblji vtis sta naredila govora nekega misijonarja in neke misijonske sestre. Med občinstvom smo občudovali izredno navdušenje za najbolj sveto izmed vseh božjih del. — Čč. sobrate bo morda še posebno zanimalo, ako omenim govor nadškofa Angela Roncalli-ja, apostolskega vizitatorja v Bulgariji, ki je bil pred 2 leti predsednik U. M. Cl. Med silnim odobravanjem je izpodbujal navzoče k veliki skrbi za pogane, a jih obenem opozarjal na nujnost dela za združitev cerkva. Opozarjal je navzoče, naj z ljubeznijo obrnejo pogled na pravoslavni Vzhod, zlasti na številne milijone slovanskih rodov, ki da zaslužijo vso našo ljubezen.

Doslej, tako je menil in izjavil, da je to tudi misel sv. Očeta, smo katoličani preveč zanemarjali te dolžnost. Od zdaj naprej moramo zamujeno po-

pravljati. Toda nikar ne nosimo ne med pogane ne med razkolne brate ni svojih sebičnih političnih teženj ni svoje narodne kulture, ampak samo Kristusovo luč in ljubezen. Te in samo te pričakujejo od nas. Še več, da bo naše delo za Boga uspešnejše, moramo skrbeti, da njih lastno kulturo pospešujemo. Skrb nas bodi, da bomo v posodo njihove domače kulture polagali zaklade čistega Kristusovega nauka. Nato je opozoril na Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in pri tem zelo pohvalno omenil tudi delovanje našega g. dr.-ja Fr. Grivca.

Tudi tega zborovanja se bom vedno z veseljem spominjal.

O priliki svojega bivanja v Bergamu in tudi v Bresci-ji sem videl, kaj vse naredijo verniki za kraljestvo božje, če so umno in skrbno organizirani. Ko sem si ogledoval tajništvo v Bresci-ji, me je bilo dobesedno sram. Vesel sem bil samo, da me g. dr. Ghezzi ni vprašal, kako je pri nas.

Sobratje, kako je pri nas?

Pri nas je vse »nemogoče«, vsepovsod imamo »nepremostljive« ovire, a največ ovir, zdi se tako, imajo vprav one ustanove, ki so najbolj verske, najbolj duhovske in božje. Ne pomaga nič, treba se bo postaviti na stališče, da bomo vršili najprej najstrožje dolžnosti, potem pa še vse drugo po močeh.

Delegat U. M. Cl.

Prosvetno delo.

Važno zborovanje.

Pretekli mesec je sklicala Prosv. zveza zbor dekanijskih duhovnih svetovavcev.

K zborovanju je prišlo 14 duhovnikov iz raznih dekanij. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Glaser, predsedoval pa je g. dekan Breitenberger. Na dnevnem redu je bilo troje važnih razprav: prva o stanju prosvetnih društev (referiral tajnik Terčelj), druga o Katoliški akciji (poročal župnik Rejec) in razpravi o obliki našega prosv. gibanja (dr. Bitežnik in dr. Kralj). V štiriurnih pogovorih so zborovavci določili skupne smernice, po katerih naj se naše prosvetno gibanje razširi in poglobi.

Navzoči so prosvetno gibanje pohvalili in dosedanjo obliko obdržali. Po temeljitem proučevanju o ovirah v prosvetnem gibanju in o it. katoliški akciji so glede na versko poglobitev sprejeli sledeče sklepe: O verskih zadevah v prosvet-

nem gibanju bo odločal zbor duhovnih svetovavcev v sporazumu z odborom P. Z. . Nujno se svetuje, da se društva ločijo po spolu v fantovske in dekliske krožke, kjerkoli je to mogoče. 3. Skušajo naj se s pomočjo kat. izobraženih laikov uvesti, kjer je mogoče, duhovne vaje za društva, ali vsaj za okrožja. 4. Uvedejo naj se posebni fantovski in dekliski večeri s primerno vsebino, ki naj služi kot snov pri prosvetnih tekmah. 5. Zveza naj vpliva na to, da se čimbolj omeji število javnih prireditev. 6. Pripravi naj se primeren prosvetno-vzgojni tečaj za duhovnike. 7. Razmerje med duhovnikom in društvom naj vzame v pretres zvezni odbor ter naj sestavi do prihodnjega zborovanja konkretne predloge. 8. Zastopniki duhovščine naj gredo h knezonadškofu, da ga informirajo o našem prosvetnem delu in naših željah. Navzoči so sklepe enoglasno sprejeli.

Nadškof dr. Ivan Šarič:

Za Katoličku Akcijo.

(Nadaljevanje.)

4. Što je zapravo Katolička Akcija?¹⁾

Na ovo pitanje odgovorit ćemo najbolje riječima i spisima same Svete Stolice o Katoličkoj Akciji. Iz tolikih izjava Svete Stolice razabrat ćemo, kako Sveta Stolica upravo žarko želi i voli, da se Katolička Akcija što više raširi po svim krajevima svijeta, i da posvuda stavi sebi kao prvi zadatak vjersko-ćudoredno djelovanje, to jest »obnovu svega u Kristu«. Veći je dio ovih izjava i spisa Svete Stolice upravljen talijanskim biskupima i Talijanskoj Katoličkoj Akciji. Ali njihov sadržaj temelji se na načelima općenite vrijednosti, pa zato su i za katolike drugih naroda, kako to veli učeni bogoslov Noldin, »norma *judicandi tutoque agendi*«, t. j. pravilo za prosuđivanje i sigurno djelovanje.

Dne 2. listopada 1923. šalje kardinal Gasparri u ime Svetoga Oca Pija XI. pismo odobrenja novih Pravila Talijanske Katoličke Akcije (Statuti della Azione Cattolica Italiana).

¹⁾ Ta odstavak je iz knjižice »Katolička Akcija«.

Ovo je znamenito pismo upravljeno g. Comm. odvjetniku Luigi Colombo, predsjedniku Centralnog Odbora Talijanske Katoličke Akcije. U ovom su pismu upravo predragocjene izjave Svete Stolice koje nam potpuno osvjetljuju Katoličku Akciju, pa ćemo ga zato donijeti ovdje u cijelosti:

Iz Vatikana, 2. listopada 1923.

Presvjetli Gospodine,

Držao sam za svoju ugodnu dužnost da predložim Svetomu Ocu, neka bi blagohotno ispitao tekst Pravilâ Talijanske Katoličke Akcije, kojima je zadatak, da složno urede naše velike katoličke organizacije, i da tako pruže jedinstveni pravac, koji će olakšati, da se poluče najplemenitije namjere u suradnji oko kršćanske obnove društva.

Njegova Svetost, usprkos preteških briga apostolskog zvanja, udostojila se istaknuti, da je Centralni Odbor pri sastavljanju Pravilâ umio vješto udesiti svoju svrhu, a da nije okrnjio pojedinih autonomija. Kroz ovo kratko vrijeme iza osnutka dao je Odbor na taj način čestih dokaza svoje djelatnosti, svojega točnog shvaćanja sadašnjih problema i potreba, kao i svoje revnosti u uporabi najzgodnijih sredstava. Stoga Njegova Svetost radosno podjeljuje i Vašoj Presvjetlosti i svima članovima Odbora za služenu pohvalu.

Talijanska Katolička Akcija stupa već sada u periodu bujnoga razvitka. Svečane izjave Svetoga Oca potvrdile su jasno, kako je ona mila Vrhovnomu Natpastiru, i koliko ploda očekuje on odatle za proširenje i obranu vjere i za obnovu društva u Isusu Kristu. Stoga, kako treba da svaki katolik osjeća potrebu i dužnost da se posveti ili da barem nešto pridonese ovomu apostolskom radu, tako treba da osjeti potrebu i dužnost, da se po mogućnosti koordinuje organima akcije, ako ne želi izložiti se pogibli, da svoj rad ne učini besplodnim, dapače razornim i štetnim.

A pošto djelatnost organizovanih katolika, u koliko je to sudjelovanje sve-

tovnjaka u samoj misiji Crkve, nije akcija politička, nego religiozna, nije direktivna u teoretskom smislu, nego izvršujuća u praktičnom smjeru: to je potrebno, da razni oblici te djelatnosti imaju u crkvenoj hierarhiji svoje disciplinatorno središte. Iz toga slijedi, da djelovanje Župskih Savjeta, Diecezanskih Odbora i Centralnog Odbora izravno ovisi od crkvenog autoriteta. Razumije se po sebi, da ovi organi treba da imaju, prema pojedinim organizacijama, uzvišenije funkcije kao i auktoritet; jer će samo u takvom slučaju ove katoličke sile imati jedinstveni smjer i jak poticaj.

I pošto deviza Katoličke Akcije ne može glasiti drukčije negoli ona Papina: »Pax Christi in Regno Christi«, to neka budu katolici, razvijajući svoju djelatnost, vazda svijesni toga, da, ako i treba pobijati zablude, ljudi ipak moraju biti uvijek predmetom bratske ljubavi, da bi se bar putem ljubavi vodili do spoznanja ljepote naše vjere; da vrhovni cilj — spasenje duša — obuhvati sve ostale uzvišene i plemenite ideale; a jer ispovijest katoličanstva znači također počitanje prema svakoj zakonitoj vlasti, ona je već zato uspješan element reda i mira, moralnog uzgoja i građanskog napretka. Iz toga proizlazi dragocjena pripomoć, koju Katolička Akcija svakako pruža, da se poluči i uščuva pravi mir. Iz toga proizlazi i njezino pravo — u interesu samoga građanskog društva — da se ona pripozna i zaštititi u slobodnom razvitku njezina programa.

Sveti Otac ne dvoji, da će Centralni Odbor, koji je dosada dao tako sjajnih dokaza zdrave djelatnosti i dobrog uređivanja, razvijati i unapredak takvu djelatnost, koja će donijesti što veća i obilatija dobra. On stoga prosi za nju najodabranije milosti Božje, da bi njezini plodovi bili što obilniji, te ujedno podjeljuje od svega srca kao dokaz svoje očinske ljubavi Vašoj Presvjetlosti i svima članovima pomenutog Odbora svoj Apostolski Blagoslov.

Priključujući i svoje najtoplije želje za što uspješniju budućnost Katoličke

Akcije rado upotrebljujem ovu priliku, da se uz izraz odličnog i iskrenog štožvanja potpišem

Vašoj Presvjetlosti
odani sluga
P. G. Gasparri.

• Predragocjeno je ovo pismo Svete Stolice osobito stoga, jer su nam u njemu točno iznesene sve bitne oznake Katoličke Akcije. Tu se veli, da je Katolička Akcija sudjelovanje svjetovnjaka u samoj misiji Crkve, i da ona nije politička akcija nego čisto religiozna, i da nije direktivna u teoretskom smislu, nego izvršujuća u praktičnom smjeru, i da je prema tome potrebno, da razni oblici ove djelatnosti imaju u crkvenoj hierarhiji svoje disciplinatorno središte. Dakle nije zadatak Katoličke Akcije, da rješava teoretske probleme katoličkih načela, nego mora da pronade ponajzgodniji način, kako će se već riješena načela praktički primijeniti na javni život. Ovu primjenu katoličkih načela na javni život postiže Katolička Akcija na taj način, da ona organizuje svjetovnjake u staleškim društvima pod duhovnim vodstvom svećenikâ, pa ih onda tako međusobno udružene povezuje, priprema i usposobljuje za katoličku djelatnost u javnom životu.

U spomenutim od Svete Stolice odobrenim Pravilima Talijanske Katoličke Akcije jasno je i jezgrovito iznesena definicija Katoličke Akcije odmah u članku 1., gdje nam se tako precizno određuje i svrha Katoličke Akcije. »Katolička Akcija jest savez organizovanih katoličkih sila za afirmaciju, proširenje, primjenu i obranu katoličkih načela u životu individualnom, porodičnom i društvenom.« Ovo je najtočnija definicija Katoličke Akcije. I kad imamo pred očima tu definiciju, onda nam neće biti teško dignuti svaku poteškoću u pitanju Katoličke Akcije.

Talijanska Katolička Akcija posvećena je Presvetom Srcu Isusovu, te je oda-

brala sebi za posebnog zaštitnika sv. Franju Asiškoga.

Talijanska Katolička Akcija, veli se dalje u čl. 2., obuhvaća sve organizacije, koje u Italiji rade sa gornjom svrhom (čl. 1.) i po nauci Crkve i po smjernicama Svete Stolice i zavisno od nadležne crkvene vlasti.

Čl. 3. veli, što smo malo prije spomenuli, da Talijanska Katolička Akcija nastoji polučiti svoju svrhu time, da sakuplja, priprema i usposobljuje talijanske katolike pomoću njihovih organizacija za to, da ih pomoću zajedničkih direktivnih normi upotrebi u korist svoje djelatnosti; zatim time, da koordinuje je svojoj svrsi sva djela i sve institucije sa funkcijama, što spadaju u njezin djelokrug.

Čl. 4. glasi: Organi Katoličke Akcije jesu: a) Centralni Odbor Katoličke Akcije, od kojega su izravno zavisni Diecezanski Odbori, a po njima također i Župski Savjeti; b) Narodne Organizacije sa dotičnim Diecezanskim i Župskim središtima.

Čl. 5. — Centralni Odbor jest onaj organ, koji daje smjer i koordinuje svu akciju: on ispituje opće probleme, proučava njihova rješenja, te podjeljuje norme organizacijama, kako bi se starale za njihovo ostvarenje; bdî nad djelatnošću svih institucija, koje spadaju u djelokrug Katoličke Akcije; brine se, da se što uspješnije polučî zajednički cilj; podupire Katoličku Akciju gdje i kako treba; predstavlja skupinu svih organizovanih talijanskih katolika. Vlast Centralnog Odbora zastupana je u pojedinim diecezama po Diecezanskim Odborima i Župskim Savjetima na način i uz ograničenja, što se navode u slijedećim člancima.

Čl. 6. — Talijanski katolici sudjeluju kod Talijanske Katoličke Akcije time, da se upisuju — prema svojim ličnim i staleškim odnosima — u koju od slijedećih narodnih organizacija: 1) u talijansku federaciju katoličkih muževa, 2) u društvo talijanske katoličke omladine, 3) u talijansku katoličku sveučilišnu federaciju, 4) u ženski talijanski kato-

lički savez, koji se dijeli u tri sekcije: a) savez katoličkih žena u Italiji, b) ženska talijanska katolička mladež, c) talijanske katoličke sveučilištarice. Ove organizacije postupaju po svojim ustanovama i pravilima u potpunoj autonomiji te pod upravom i odgovornošću svojih organa određenih prema ustanovama, a u namjeri: i da bi postigli svoje posebne ciljeve, i da bi usposobili, uvježbali i ponukali članove, da vrše dužnosti Katoličke Akcije. Njihovo sudjelovanje u postignuću općih ciljeva pomenute akcije kao i njihovo koordiniranje stoji pod vrhovnim vodstvom Centralnog Odbora Talijanske Katoličke Akcije.

Tako je u Naslovu I. spomenutih Pravila u 6 članaka točno određena Talijanska Katolička Akcija.

U Naslovu II. od čl. 7.—16. govori se o Centralnom Odboru.

U Naslovu III. od čl. 17.—36. o mjesnim odborima, t. j. o Diecezanskom Odboru i Župskim Savjetima.

U Naslovu IV. od čl. 37.—43. o odnosima među pojedinim organizacijama, o katoličkim manifestacijama i o narodnim kongresima.

Ova Pravila Talijanske Katoličke Akcije dobro će doći i drugim po svijetu Katoličkim Akcijama kao izgled i kao norma judicandi tutoque agendi, jer su, kako smo već vidjeli, pohvaljena i odobrena od Svete Stolice. Mogla bi dobro poslužiti i organizacijama i vodama Hrvatske Katoličke Akcije.

Iz drugih mnogobrojnih izjava i spisa Svete Stolice o Katoličkoj Akciji proizlazi, da je biskup potpuni gospodar katoličkih društava u svojoj biskupiji, i da katolička društva moraju svoja pravila dati biskupu na potvrdu, i da svjetovnjaci u Katoličkoj Akciji vojuju pod vodstvom biskupâ i klera, i da su pravi bunтовnici svi oni, koji govore, da se Papa i biskupi smiju uplitati samo u vjerska i ćudoredna pitanja, a da nemaju prava upravljati socijalnom akcijom katolikâ. Onda u spisima Svete Stolice ističe se, da svećenici vrše u katoličkim društvima ulogu službenog duhovnika,

da Katolička Akcija spada u pastirsku službu, da se Katolička Akcija ne bavi stranačkom politikom, a da je bitno obilježje članova Katoličke Akcije ljubav k Presvetoj Euharistiji. Ovo je posljedne istaknuo Sveti Otac Pijo XI. osobito u konzistorijalnoj alokuciji od 23. svibnja 1923. Sveti je Otac rekao ovo: »Sve veće širenje Katoličke Akcije i njezina sve čvršća organizacija, pa činjenica, da ona sve dublje ulijeva ljubav k Božanskoj Euharistiji i čini čovjeka sve spremnijim za akciju, onda prizor, gdje se svećenici i svjetovnjaci, mladići i djevojke žrtvuju u plemenitom natjecanju i puni apostolskog duha, ne obazirući se na muke i napore, sve Nas to napunja velikom radosti i daje Nam nadu u bolje dane.«

Enciklika Pape Pija X. »I l f e r m o p r o p o s i t o« od 11. lipnja 1905. jedan je također od najljepših papinskih spisa o Katoličkoj Akciji. Iz ove enciklike povadit ćemo neke misli, što će nam još bolje osvijetliti ciljeve Katoličke Akcije.

»Katolička Akcija«, veli Papâ Pijo X., »opet će postaviti Isusa Krista u porodicu, u školu, u društvo; uspostaviti će načelo ljudskog autoriteta kao zastupnika Božanskoga; zauzet će se od srca za interese naroda, i to poglavito radničkog i seljačkog staleža, a ne samo postavljajući u sva srca vjersko načelo, ovo jedino vrelo utjehe u poteškoćama života, već također nastojeći osušiti njihove suze, ublažiti njihove muke, popraviti njihovo ekonomsko stanje mudrim uredbama; trsit će se naša Katolička Akcija i za to, da se javni zakoni učine pravednima, i da se poprave ili ukinu oni, koji to nijesu; branit će napokon i podupirati zaista katoličkim duhom prava Božja u svim stvarima, a isto tako i sveta prava Crkve.

»Sve ove organizacije skupa, kojih su glavni nosioci i radnici katolički svjetovnjaci, i kojih začetak ovisi od posebnih potreba svakoga naroda i osobitih prilika svake zemlje, čini upravo ono, što se obično označuje posebnim i jamačno vrlo otmenim izrazom:

Katolička Akcija. Ona je uvijek pritekla u pomoć Crkvi, i Crkva ju je uvijek preradosno primala i blagosivala, premda se je u raznim razdobljima na više načina očitovala.«

Dalje ističe Pijo X., da svi ogranci Katoličke Akcije moraju njegovati pobožnost i svojski težiti za svetošću. Ovako o tome govori Papa:

»Pobožnost je za svašto korisna, veli sv. Pavao, jer ima obećanje života sadašnjega i budućega. Isto tako i Katolička Akcija, iako mijenja, kada je to zgodno, svoje vanjske oblike i sredstva svoje djelatnosti, ostaje uvijek ista u načelima, koja njom ravnaju, i u vrlo plemenitoj svrsi, za kojom teži... Katolička Akcija teži za tim, da sve obnovi u Kristu, i radi toga je ona apostolat na čast i slavu samoga Krista. Da je dobro izvršimo, trebamo božansku milost. A ovu ni apostol ne dobiva, ako nije sjeđinjen sa Kristom. Tek onda, kad budemo izgradili Krista u sebi samima, moći ćemo Ga lakše dati porodicama i društvu. I svi, koji su pozvani da ravnaju, ili koji se posvećuju promicanju Katoličke Akcije, moraju biti prokušani katolici, uvjereni o svojoj vjeri, temeljito poučeni u stvarima vjere, iskreno pokorni Crkvi i poglavito najvišoj Apostolskoj Stolici i Namjesniku Isusa Krista na zemlji. Moraju biti ljudi istinske pobožnosti, muževnih kreposti i tako neporočnog života, da mogu svima služiti kao živi izgled.

»Ako duh nije tako udešen, onda će biti ne samo teško druge na dobro boudriti, već i skoro nemoguće djelovati u čistoj nakani, a sile će faliti, da se mogu podnijeti sve poteškoće, što ih iziskuje svaki apostolat: da se mogu podnijeti klevete protivnikâ, studen i slaba pomoć samih dobrih ljudi, katkada i zavist prijatelja i suboraca, što se bez dvojbe sve može ispričati, ako se uzme u obzir slabost ljudske naravi, premda su takove stvari od silne štete i uzrokom neslozi, sudarima i nutarnjim svadama. Jedino strpljiva i stalna krepost u dobru, a istodobno blaga i obzirna,

može da ukloni ili umanjí sve poteškoće tako, da djelo, kojemu se posvećuju katoličke sile, ne bude kompromitovano. Volja je Božja, govorio je sv. Petar prvim kršćanima, da dobrim djelima postavite neznanje nerazboritih ljudi.«

o (Dalje prih.)

Cerkvena glasba.

Nové skladbe.

Vinko Vodopivec: 1. Pesem za posvečevanje nove cerkve ali novega oltarja. — 2. Pesem v čast sv. Cecilije. (Za blagoslovitev novih orgel.) Gorica 1926. Prodaja se v Katoliški knjigarni v Gorici. Cena 2 liri. Kanonik dr. Kimovec je v Cerkvenem Glasbeniku, števil. 1—2, 1926 te skladbe takole ocenil: »Dva zelo preprosta, pa hkrati učinkovita zhora, ki ju bodo povsod radi, lahko in z uspehom peli. Najlepši je srednji del »sv. Cecilije«. Pesem sv. Ceciliji na čast bi se smela tudi ob kakih drugih prilikih glasiti z naših korov in ne samo na njen god ali pri blagoslovitvi novih orgel.« Ob tej priliki priporočamo tudi Vodopivčeve »Evharistične« in »Marijine«.

Sežite vendar po skladbah našega ljubega sobrata in skrbite mnogo bolj za dostojno cerkveno petje!

Iv. M—a:

Nekaj pojasnil k »Pritrkovavcu«.

Razveseljivo je slišati, da so se nekateri č. gg. cerkveni upravitelji jako zavzeli za napredno pritrkavanje po navodilih v »Pritrkovavcu« ter da hočejo dotični pouk sami voditi. Toplo jim za to hvaležen in želeč jim vsaj nekoliko olaišati, sem melodične vzorce razvrstil po lažjem in težjem izvrševanju, kar je razvidno iz naslednje preglednice.

Melodični vzorci po možnosti izvrševanja

		lahki:			
štev.	1 do	štev.	24 =	24	
"	37	"	39 =	3	}
"	67	"	69 =	3	
"	112	"	175 =	64	
"	212	"	243 =	32	
malo težji:					
štev.	25 do	štev.	36 =	12	
"	40	"	42 =	3	}
"	64	"	66 =	3	
"	176	"	211 =	36	

= 126 (nad 1/2),

= 54 (1/4),

**Pripombe k vprašanju cerkvene vojne
odškodnine str. 165.**

1. Obrazci za naznanitev zvonov se dobe pri posameznih ordinariatih.

2. Pri dopisovanju s Trevižom je treba za vsak predmet (n. pr. za zvonove, oltarje itd.) in za vsako cerkev (župno, kuratno, podružno) poslati posebno vlogo.

3. Pri močno zamotanih vprašanjih pojdite osebno do Treviža, če treba tudi s tolmačem.

4. Če je bil komu rekurz odbit, naj se obrne do višje inštanice. Fr. Švara.

še nekoliko težji:

$$\left. \begin{array}{l} \text{štev. } 43 \text{ do štev. } 63 = 21 \\ \text{ " } 85 \text{ " " } 87 = 3 \end{array} \right\} = 24 \left(\frac{1}{10}\right),$$

težki:

$$\left. \begin{array}{l} \text{štev. } 70 \text{ do štev. } 84 = 15 \\ \text{ " } 88 \text{ " " } 111 = 24 \end{array} \right\} = 39 \left(\frac{1}{6}\right).$$

Pri težko izvršljivih melodičnih vzorcih se število pričetnih taktov po potrebi lahko pomnoži, da se prirastek le enega takta ponovi in s tem celotni pričetek za en takt pomnoži, n. pr.

Vzorci štev. 46—51 (str. 38):

1. in 2. takt: štetje,
3. in 4. takt: udarec na 1,
5. in 6. takt: udarci na 3, 5 in 7,
7. takt: udarca na 2 in 4,
8. in 9. takt: udarca na 6 in 8,
10. takt: začetek celotnega izvrševanja.

Tako se ta težji pričetek nekoliko olajša. Mogoče je pa tudi obratno — če ni melodični vzorec težak ter so pritrkovavci dovolj spretni — da se dvataktni prirastek skrči v enotaktnega, n. pr.

Vzorci štev. 22—24 (str. 37):

1. in 2. takt: štetje,
3. in 4. takt: udarec na 1,
5. takt: udarca na 3 in 5,
6. takt: udarci na 2, 4 in 6,
6. takt: začetek celotnega izvrševanja.

Prva priprava k določenemu pritrkovanju je predvaja na nadomestnih zvenčalih. Za to predvajo si prepíše vsak pritrkovavec (prim. »Pritrkovavce« str. 181) na list papirja vse melodične vzorce v istem redu kot se določijo za prihodnje pritrkovanje. Pred vsak vzorec pa lahko napiše tudi dotično pričetno navodilo iz VIII. poglavja, tako da ima hkratu pred očmi vse potrebno: navodilo in izvršilo, n. pr.

Navodilo:

Vzorci štev. 85—87 (str. 41):

1. in 2. takt: štetje,
3. in 4. takt: udarci na 1, 3, 5 in 7,
5. in 6. takt: udarec na 2,
7. in 8. takt: udarci na 4, 6 in 8,
9. takt: začetek celotnega izvrševanja.

Izvršilo (str. 86):

- a) 1, 3 2, 5, 7 4, 6, 8.

To bi bilo za prvo tretjino komada. Ravno tako nadaljevanje za drugo in tretjo tretjino (komada) in enako za nadaljne komade. Seveda se

s tem pisna priprava jako raztegne, ker zahteva že eno navodilo mnogo pisanja. Kdor tega noče, naj pisanje navodil opusti, pa naj se tem temeljiteje pripravlja, imajoč seveda pri vaji pred sabo odprto knjigo na strani dotičnega pričetnega navodila (pogl. VIII.). V tem slučaju si mora navodilo dobro zapomniti, da ga v zvoniku lahko pogrreša, kar je lahko mogoče pri netežko izvršljivih vzorcih.

Dobro pa je treba pomniti pravilo: Najprej se pričenjajo udarci na lihoštevilna (neparna) števila in potem šele udarci na sodoštevilna (parna) števila.

(Slišali smo, da se ponekod vneti pritrkovavci s pomočjo dušnih pastirjev prav pridno vadijo v umnem pritrkovanju na majhnih zvončičih. Op. ur.)

Cerkveno - upravne zadeve.

Še k cerkveni vojni odškodnini.

6. Cerkvena oskrbnštva, ki so naložila prejeti denar za odvzete zvonove v hranilnicah, ki spadajo sedaj v meje Jugoslavije, naj javijo, kje se denar nahaja in njegovo kronsko ali dinarsko vrednost, t. j. ali je denar zamenjan ali ne. — Knjižic naloženega denarja ni treba pošiljati v Treviž, ampak samo številko knjižic z natančnim hranilničnim naslovom. — Obenem **motivirajte** svoj korak tako, da ste takrat spadali pod ljubljansko škofijo in provinco.

7. Mnoga oskrbnštva so bila moralno prisiljena, da podpišejo z *denarjem za rekvirirane zvonove vojna posojila*. Komisarstvo nikakor ne terja denarja, ampak **vojne zadolžnice**. Vam je treba, da naznanite urad, kjer so shranjeni vaši vrednostni papirji, n. pr. K. K. Postsparkassen = Amt in Wien. (Abteilung) n. pr.: Lombardabteil. itd. Depot št. ... Vse druge operacije bo komisariat samo izvršilo, tako so mi zagotovili njegovi uradniki. Odgovora ne čakajte. Ako bo vse v redu, bodo molčali; če kaj ne bo prav, bodo sporočili.

Sobratje, držite se natančno navodil v »Zborniku«!
Fran Švara.

Osebne vesti.

Goriška nadškofija.

Preč. g. Franc Hliš je bil investiran za župnika na Št. Viški gori, preč. g. Franc Ballaben za župnika-dekana v Krmínu in preč. g. Ivan Semič za župnika v Čepovanu. — Za 2. kaplana v Tolminu je imenovan novomašnik č. g. Peter Šorli, č. g. Franc Marega je imenovan za kornega vikarja stolne cerkve, Preč. g. zlatomašnik dr. Karol pl. Baubcla je imenovan za častnega kanonika, Zlatomašniku in častnemu kanoniku čestitamo prav iskreno!

Tržaška škofija.

Č. g. Cantoni Lenart, kaplan v Petrinju, in č. g. Scavino Dominik, kaplan v Bujah, zapustita z 31. okt. škofijo.

Preč. g. Montuschi dr. Ferdinand, nadžupnik v Novem gradu, je dobil odpustnico za škofijo Guastalla.

Msgr. Ellner Anton, župnik-dekan v Dolenji vasi bo excurr. upravljal Boljun; č. g. Curovič Ivan, župni upravitelj v Kerbunah in Gologorici, bo excurr. upravljal tudi Paz; č. g. Dalla Riva Secondo, župni upravitelj v Kaštelu, je imenovan za župnega upravitelja v Materadi in bo excurr. upravljal Petrinje; č. g. Parapot Georg, župni upravitelj v Novi vasi, je imenovan za župnega upravitelja v Kaštelu; č. g. Visintini Angel, kaplan v Krašici, je imenovan za župnega upravitelja v Novi vasi in bo excurr. upravljal Krašico; č. g. Silvani Natal, župni upravitelj v Draguču in Račicah, je bil inštaliran za župnika v Krkavcu; č. g. Marsilli Marij, kaplan v Škednju, je imenovan za župn. uprav. v Draguču in bo excurr. oskrboval Račice; č. g. Mercuri Benedikt, kaplan v Isoli, je imenovan za prvega kaplana v Škednju; č. g. Giovagnoli Josip, župni upravitelj v Materadi, je imenovan za 2. kaplana v Isoli; č. g. Vidav Josip, novomašnik, je imenovan za 2. kaplana v Škednju.

po 50 stotink izvod. Podobice Kristusa Kralja s posvetilno molitvico. V par dneh izide brošurica »Najpotrebnejše molitve« na 32 straneh.

Katoliška knjigarna je izdala lična spričevala, ki jih morejo veroučitelji porabljeti ob koncu leta tam, koder so poučevali verstvo izven šole. Lična lepenka ima obliko 24×16 cm. Zgoraj je slika Jezusova, ki zbira otroke, ob straneh pa citata »Pustite male...« in »In Jezus je napredoval v modrosti«. Spodaj pa besedilo: Spričevalo. N. N. je obiskoval . . . pouk verstva v dobi od . . . do . . . in je dovršil . . . glavni izpit . . . uspehom. Kraj, datum. Podpišeta veroučitelj ter dekan kot nadzornik krščanskega nauka. Zdolaj ob robu še opazka: Uspeh v napredku: 1. odličen; 2. prav dober; 3. dovoljen; 4. nepovoljen. Nekateri dušni pastirji so že lani porabili ta spričevala.

Misijonski koledar za l. 1927.

Ta koledar je pravkar izšel in stane za nas 4 L.

Ali naj tega prijatelja našega ljudstva in blagoslovljenega širitelja kraljestva božjega čč. s bratom še posebej priporočamo? Dovolj je, če povemo, da čisto nič ne zaostaja za lanskim, ampak da ga še prekaša; zlasti slike, posebno one v bakrotisku na koncu, nam bolj ugajajo.

Nas Goričane mora zelo veseliti, da pri koledarju in tudi pri Kat. misijonih tako vneto sodeluje naš rojak Ivan Martelanc. Poleg njegovega spisa »Iz dežele večnega ledu« in poročila o misijonskem gibanju na Slovenskem v letih 1925-26 itd., sta zelo zanimiva Tomičev članek o 25-letnem misijonskem jubileju misijonarja p. Petra B. Turka in Nežcnahov životopis abesinskega mučenca abe Gebra Mihaela.

Priporočajmo Misijonski koledar našim vernikom prav toplo. Vplivajmo na *starše*, naj ga v zimskih večerih prebirajo skupno z otroki, ki bodo na ta način najbolj neprisiljeno vzljubili sv. vero.

Razno.

Shod na Premu.

Shod mož in fantov dne 8. in 9. sept. na Premu se je lepo obnesel. Prišlo je 400 moških od blizu in daleč. Na ta način jih upamo bolj in bolj versko organizirati. Moškim ugajajo tudi taki shodi, ker imajo priliko dobre spovedi; ženske nimajo

Književnost.

Novosti iz Kat. knjigarne v Gorici.

Izdala je navodilo »Sv. spoved« na 4 straneh. Praktično in lično delo, 100 izvodov 10 lir; slovensko berilo in evangelij za praznik Kristusa Kralja kot vložek za v knjigo beril in evangelijev

dostopa v cerkev in govori so prikrojeni vprav za može in fante. Govori so bili tile: zvečer skiopitično predavanje: Mož in misijoni (župnik J. Kallan). Zjutraj: Mož v javnosti (župnik Simonič), ob 10. uri: Mož v družini (dekan Kerhne). Pri jutranji sv. maši je bilo skupno sv. obhajilo. Pri slovesni sv. maši je pa lepo pel moški cerkveni zbor iz Hrenovic. Dala se je moškimi prilika, da se udeležijo odpustkov sv. leta. V ta namen so šli trikrat v cerkev in okrog nje. Nato so se poklonili Kristusu Kralju veseljstva. *Srečko.*

Tirolia docet.

Pod naslovom »Ein Bischof unserer Tage« se je spomnil tednik »Das Neue Reich« zaslug apostolskega administratorja Tirolske in Vorarlberškega dr.-ja Sigismunda Waitza, ki je obhajal 3. oktobra štiridesetletnico mašništva. Med drugim piše:

»Bischof Sigismund bedient sich der Mittel der Zeit, um den Ungeist der Zeit zu bekämpfen, Diesem, der in allen Formen der Veräusserlichung schmeichelnd um die Herzen wirbt, hat er unerbittlich den Krieg erklärt. *Verinnerlichung des Lebens*, Losreissung der vielfach in blossen Organisationsformen erstarrten und daher kraftlosen katholischen Bewegung aus dem Banne dieser Erstarrung durch ihre Erneuerung aus religiösen Kräften, aus dem Geiste des Apostolats, waren einige der hervorstechendsten Charakterzüge seines Wirkens. Obwohl rastlos in den Vereinen arbeitend, hielt er sich frei von jeder Ueberschätzung des Vereinsmässigen. Ihn beseelte echte katholische Verehrung vor dem organisch Gewachsenen. Ihn leitete das Wissen, dass alles Vereinswesen nur ein schwacher mechanischer Ersatz sein kann für die lebendige Gemeinschaft, die gemeinsamer Glaube und gemeinsame Liebe schafft. So erstand in Bischof Sigismund den Mahnungen der Päpste, durch die *Katholische Aktion* der katholischen Aktivität neue Schwungkraft zu verleihen, der verständnisvollste Vorkämpfer auf deutschem Boden. Als er im Frühjahr dieses Jahres die Katholische Aktion einführte, erregte dies weit über Oesterreich hinaus die wohlwollende Aufmerksamkeit der katholischen Welt. 'Tirolia docet!' »Tirol gibt das Beispiel!« Diese Anerkennung für die Tat des Bischofs lasen wir erst jüngst in einem katholischen Blatte der Schweiz. Es ist auch bekannt geworden, dass der Heilige Vater, den man den Papst der Katholischen Aktion nennen darf, mit herzlicher Freude die

Ausbreitung dieser Bewegung, die ja aufs engste mit der Arbeit für das Königtum Christi verbunden ist, beobachtet.«

Jezik v liturgiji.

Korrespondenzblatt für den Kath. Clerus (Dunaj) je v svoji 8. številki, z 10. 8. 1926 priobčil sledeči članek:

»Die tschechische Sprache in der Liturgie. Der Umsturz brachte in der Čeho-Slovakei ein mächtiges Anschwellen des Hussitismus hervor. Die neu geschaffene Čeho-slowakische Kirche drohte die katholische zu ersticken. Heute weichen die Wellen dieser Bewegung zurück und die kath. Kirche gewinnt immer mehr Einfluss. Mit Staunen nahm man es bei den letzten Wahlen wahr. — Wie ist dies gekommen? In der Liturgie führte man statt der lateinischen Sprache die čehische ein. Der berühmte čehische Modernist P. Dostal Latinov schuf dem čehischen kath. Clerus in Übersetzung eine herrlich klingende sogenannte Agende, die nun nach seiner Weisung mit langsamer, feierlicher Betonung mit Erlaubniss der Ordinarie bei Trauungen, Taufen, Begräbnissen, Weihen und andern geistlichen Funktionen benutzt wird. — Ja, die Čehen haben sogar die Erlaubniss, bei Aemtern die Epistel und das Evangelium in ihrer Sprache zu singen und hoffen, es zu erreichen, dass die hl. Messe ausser dem Canon in čehischer Sprache gelesen wird, ja sogar das Vaterunser im Canon. Es ist alles schon vorbereitet, damit man gleich nach der Erlaubniss des Vatikans die hl. Messe so lesen, respektive so singen kann.

Bei meinem Aufenthalte in Mähren war ich Zeuge des mächtigen Eindrucks der in der Muttersprache vorgenommenen hl. Zeremonien auf die Teilnehmer. Freilich hat der fungierende Priester sein Amt recht würdig mit klangvoller, feierlicher Sprache ausgeübt. Man sah es den Leuten förmlich an, wie mächtig sie davon ergriffen waren. — Nur die eigentlichen sacramentalen Worte werden lateinisch, aber auch nebstbei čehisch gesprochen.

Die Neuerung brachte der kath. Kirche die grössten Vorteile, denn nur dadurch ist die Gefahr des Hussitismus gebannt worden und viele Leute und Fernstehende der Kirche wieder zugeführt worden.

Der deutsche Clerus macht von dieser Erlaubniss auch für sein Volk fleissig Gebrauch und man sieht, wie sich die deutschen katholischen Kirchen wieder füllen, seitdem dort die deutsche Sprache auch in der Liturgie zur Geltung gekommen

ist. Die deutsche Bevölkerung hängt an ihren Priestern sehr, denn diese haben sich dem Volke am treuesten gezeigt und die Kirchen sind die letzten öffentlichen Stätten geblieben, aus denen man die Deutschen nicht verdrängt hat und wo sie sich heimisch fühlen. Daher auch die vielen Priesterberufe bei den Deutschen, die gegen die wenigen bei den Čehen grell in's Licht fallen. — Bei uns in Oesterreich klagt man über Gleichgültigkeit der Bevölkerung gegen Kirche und Clerus, über die vielen Abfälle und den Fortschritt des Freidenkertums, besonders in der Arbeiterklasse.

Nun, bieten wir unserm Volke das, was der Clerus in der Čeho-Slowakei bietet, eine deutsche Liturgie, dass es mitfühlen und mitbeten kann mit der Kirche, wie die Völker der romanischen Zungen, dann wird sich unser Volk in unseren Kirchen heimisch fühlen und sie wieder finden, wie vor der Zeit des Liberalismus. Wir sind von den gleichen Gefahren bedroht, wie unsere Brüder im Sudetenland und so wird der Vatikan uns die gleiche Begünstigung gewähren können. — Haben die Čehen finden, der uns eine herrlich klingende Agende können wir noch leichter einen Priester-Dichter finden, der uns eine herrlich klingende Agende respektive Rituale schafft. Das Volk schreit völlig darum und dazu ist schon die elfte Stunde!

Karl Raus.

Kipar.

V Gorici, Via Dante 12, se je nastanil hrvatski kipar Anton pl. Vukelić. Odlikuje se zlasti kot portretist. Priporočamo ga cerkvenim oskrbništvom in tudi posameznim sobratom.

Urednikova listnica.

Pismo uredniku.

Danes Vam pišem same vesele reči. V moje zakotje je segel prav en lep glas tam iz Brd: da so briški duhovniki napravili v zlati Medani veliko slovesnost v čast sv. Frančišku prav na njegov god; da jih je bilo kar dvanaest pred oltarjem; da je dekan mašo pel, župnik biljanski pa pridigal; da so se s kora glasile vse partes mobiles (ali se drugekrat ne?), katerih nekaj da je recitiral »menih«; da je potem na slavnostni konferenci neki sobrat zelo lepo govoril o sv. Frančišku in da je posebno tretji red znal tako priporočiti,

da je bil stavljen predlog, naj se vsi pričujoči vpišejo v tretji red, če niso še v njem. — Če bi bili Brici naprej povedali, kaj pripravljajo, bi bil tudi jaz hotel iti »gladat«.

Drugo veselje mi je napravila okrožnica o sv. Alojziju. Sedaj kar na delo! Osrednji odbor v Rimu je naročil: I fogli con le firme devono essere spediti a Roma prima del prossimo dicembre. Vse albume bodo dali v Rimu vezati, vse v enake platnice. V en album bodo zvezali 200 listov, na enem listu je prostora za okoli 200 podpisov. Sedaj treba oskrbeti liste in sosedje se moramo dogovoriti, v kakem redu se bodo fantje podpisovali.

Tretje veselje — duhovne vaje. Ali ni res veselje, ko pridejo z vseh strani škofije duhovniki, da se v samoti zatopé v svojo dušo in v luči evangelija nemoteni pregledajo svoje življenje? Ali ne bi želeli, da bi jih prišlo več? Pravila naše zajednice Presvetega Srca pravijo o duhovnih vajah: ultra biennium sine vera iustaque causa non differant. Kateri so v Unio Apostolica, naj jih opravi vsako leto. Ker imamo malo samostanov, se na privatne eksercicije ni lahko zvrstiti.

Eden, ki je bil pri letošnjih duhovnih vajah, je bil posebno vesel četrtega dneva, ker je bilo tako več časa za premišljevanje Kristusovega življenja. Na tem Vzoru človek vidi, kako treba zadržati v nadaljno življenje. Ni mu pa bilo všeč, da ni bilo nič branja svetega pisma. Ko je pater toliko govoril, naj bi bil ukazal, da bi se bila glasila iz svete knjige še pristna božja beseda. Tega mnenja je tudi

Naturza.

Sobratje!

Majhen je naš »Zbornik« in še tako le težko izhaja. Ker nam je pa to glasilo zelo potrebno, ga moramo vsi čvrsto podpirati. Predvsem skrbimo, da bomo točno plačevali naročnino, potem pa naj oni čč. sobratje, ki so »slučajno« več prejeli, tudi kaj več žrtvujejo. Kdor podpira »Zbornik«, podpira vzajemno ljubezen med nami in vsestranski napredek našega življenja in delovanja

Izdajatelj: Zbor svečnikov sv. Pavla.

Tiskarna: Katoliška tiskarna v Gorici.

Odgovorni urednik: dr. M. Brumat.

Vse dopise pošiljajte do 15. vsakega meseca le na naslov:

Dr. Mirko Brumat, stolni vikar
Gorica, Corte St' Ilario 7

Ali si storil vse, da nabereš čim več
udov za **GORIŠKO MOHORJEVO
DRUŽBO?**

Kako boš v prihodnje več storil?

**RESTAVRACIJA
PRI TREH KRONAH**

v Gorici, Gosposka ulica.

Točna postrežba.

LUDVIK ZOTTER

Brivski in damski salon

TRAVNIK 17

Dr. L. MERMOLJA

zobozdravnik-specijalist
za ustne in zobne bolezni

Gorica, Travnik 5-II — Od 9-12 in 3-5

Anton Breščak

Gorica — Gosposka ulica šte. 14

Največja zaloga pohištva v deželi.

Lastna delavnica. Točna potrežba.

Andrej Fiegel

Restavracija in gostilna
s prenočiščem.

TRAVNIK

TRAVNIK

Anton Koren nasl. - Gorica

najstarejša goriška tvrdka specializirana s
češkimi porcelanom - šipami - emajlom in
stekleno posodo.

JOSIPINA PODGORNIK

RESTAVRACIJA (CENTRAL)

v GORICI, CORSO VERDI 32

Se priporoča p. t. rojakom. — — —

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
Podružnica v Gorici, Corso Verdi - Trgovski dom

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Uradne ure od 8.15 do 12 in od 3 do 5.

Vrši vse bančne posle najkulantneje in najbolj točno!

Delniška glavica
25 milijonov din.

Reserva 15 milijonov
dinarjev.

JOSIP CULOT

Gorica - Raštelj 2

Velika zaloga igrač, cerkvenih predmetov,
galanterije ter športnih predmetov.

Andrej Golja, Gorica

Travnik 22

trgovina hišnih kuhinjskih
potrebščin.

KAJ NOVEGA?

KATOLIŠKA TISKARNA je natisnila tablico „ČEŠČENJE PRESV. REŠNJEGA TELESA,“ da se obesi v cerkvi.

Tablica je v bistvu takale:

	se moli	ura
	„	„
	„	„
	„	„
	„	„
	„	„
	„	„

V kolonah na levi strani se napiše dan, kdaj se bo ura molila, na primer, 1. nedelja v mesecu, 2. nedelja, na praznik Brezmadežne itd. Med besedami „se moli“ ter „ura“ se napiše številka. Tablice so na prodaj v „Katoliški knjigarni“ v Gorici, Via Carducci 2. Sama tablica stane 30 cent., v ličnem okvirju pa 5 do 10 lir.

Brata Abuja - Gorica
ulica sv. Antona 4

Zaloga vipavskih, briskih
- - - in istrskih vin. - - -

Urarnica in zlatarnica

L. BRAUNIZER

Gorica, Travnik 24. - Galanterije.

Zdravnik

Dr. France Jakončič

Gorica - Gosposka ulica št. 6
sprejema za notranje bolezni od 9-11, 3-4

Andrej Mavrič
Gorica, Gosposka ulica št. 3

Bogata izbira domačega in inozemskega sukna. — Velika izbira kožuhovin. Lastna krojačnica moških in ženskih oblek.

Dobro znana gostilna

„PRI MAKSU“

Izborna vino!

Terezija Petrovčič.

Naša
zavarovalnica

L' Union

se nahaja v Gorici
ulica Barzellini 2.

A. RAVNIK.